

PREOT ALEXANDRU TEOMPA

PROFESORUL UNIVERSITAR
VASILE GH. ISPIR
(1886-1947)

misiolog, pedagog și politician

PREOT ALEXANDRU TEOMPA

**PROFESORUL UNIVERSITAR
VASILE GH. ISPIR
(1886-1947)**

misiolog, pedagog și politician

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Cultura
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2021

Tehnoredactare și copertă: **Pr. Andrei Motora**

Colecția: *Studia Theologia*

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TEOMPA, ALEXANDRU**

**Profesorul universitar Vasile Gh. Ispir (1886-1947):
misiolog, pedagog și politician / pr. Alexandru Teompa ;
carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului
Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. - Alba Iulia:
Reîntregirea, 2021**

Conține bibliografie
ISBN 978-606-509-491-8

929

2

© **EDITURA REÎNTREGIREA**

Str. Mihai Viteazul, nr. 16,
510010, Alba Iulia (RO)

Tel: 0258 811 690

editurareintregirea@gmail.com

www.editurareintregirea.ro

PREFAȚĂ

Vasile Ispir (1886-1947) – precursorul Misiologiei ortodoxe

Lucrarea de doctorat a părintelui Alexandru Teompa, intitulată *Profesorul universitar Vasile Gh. Ispir (1886-1947). Misiolog, pedagog și politician*, tratează o temă teologică importantă, de tip monografie, de mare interes. Autorul remarcă în *Introducere* faptul că regăsirea moștenirii sale cultural-misionare nu înseamnă închiderea acesteia într-un document destinat cercetării de cabinet, ci presupune identificarea pregnanței misionare pentru zilele noastre, în vederea actualizării continue a strategiei misionar-pastorale a Bisericii vremurilor actuale. Noutatea lucrării de față constă într-o documentare practică, adusă la zi, bazată pe materialul existent în lista bibliografică și prin și prezentarea acestuia într-o manieră logică, originală, dar mai ales comparativă și critică. Cercetarea de față este prima monografie dedicată marelui misiolog Vasile Gh. Ispir din literatura misionară românească. Cerința de a avea, după 30 de ani de libertate, o imagine model a personalității și pregătirii intelectuale a primului misiolog român a fost de maximă necesitate pentru că ea va deschide, în condiții de libertate, direcțiile structurale ale preocupărilor teologico-misionare a iluștrilor profesori contemporani.

În prima parte a lucrării, autorul însușește o serie de informații complete despre viața emeritului profesor. Datele publicate recent nu au reușit să contureze o imagine completă, ceea ce l-a determinat pe candidat să exploreze arhivele

CUPRINS

PREFAȚĂ: Vasile Ispir (1886-1947) - precursorul Misiologiei Ortodoxe	5
INTRODUCERE	13
1. Considerații introductive	13
2. Explicarea titlului	14
3. Motivația alegerii temei.....	15
4. Scopul și metodele cercetării	16
5. Stadiul actual al cercetării	17
6. Limitele lucrării	21
7. Structura tezei.....	22
ABREVIERI	25

I. PROFILUL BIOBIBLIOGRAFIC

1. BIOGRAFIA	29
1.1. Familia	30
1.2. Școala	34
1.3. Studiile în străinătate.....	40
1.4. Experiența războiului	43
1.5. Căsătoria.....	46
1.6. Activitatea didactică	49
1.7. Activitatea ca decan	57
1.8. Moartea.....	59
1.9. Profesorul filantrop.....	64
1.10. Profilul psiho-emoțional	77

2. PERSECUȚIILE POLITICE	70
2.1. Evaluarea academică de către regimul legionar	70
2.2. Relațiile cu Securitatea.....	72
3. CONCLUZII	76
4. CATALOGUL BIBLIOGRAFIC	77
4.1. Opera.....	77
4.1.1. <i>Arhive: predici și emisiuni la Radio,</i> <i>rapoarte înaintate Sf. Sinod.....</i>	77
4.1.2. <i>Cărți .....</i>	79
4.1.3. <i>Cursuri de sectologie litografiate,</i> <i>predate la Facultatea de Teologie .....</i>	81
4.1.4. <i>Studii și articole .....</i>	81
4.1.5. <i>Recenzii .....</i>	86
4.1.6. <i>Prefețe.....</i>	86
4.1.7. <i>Traduceri .....</i>	86
4.1.8. <i>Manuale .....</i>	87
4.2. Referințe despre viața și opera profesorului Vasile Ispir	88
4.2.1. <i>Arhive.....</i>	88
4.2.2. <i>Dicționare, monografii</i> <i>și referințe bibliografice .....</i>	88
4.2.3. <i>Studii și articole .....</i>	89
4.2.4. <i>Recenzii .....</i>	90
5. CONCLUZII	91

II. ÎNFIINȚAREA CATEDREI DE ÎNDRUMĂRI MISIONARE ȘI SECTOLOGIE

1. MISIUNE ȘI MISIOLOGIE - GENERALITĂȚI.....	95
2. ÎNFIINȚAREA CATEDREI DE ÎNDRUMĂRI MISIONARE.....	104

2.1. Ocuparea postului de profesor de misiologie la Facultatea de Teologie din București.....	108
2.2. Dezvoltarea Catedrei	113
de îndrumări misionare.....	113
2.3. Desființarea Catedrei de îndrumări misionare (1938-1942)	115
3. PUBLICAREA CURSULUI DE ÎNDRUMĂRI MISIONARE (BUCUREȘTI, 1929/1930)	122
4. FENOMENUL SECTAR ÎN ROMÂNIA.....	132
4.1. Obligația statului de a apăra Biserica strămoșească.....	138
4.2. Scrierile anti-sectare ale profesorului Ispir	142
4.3. Realizarea unui program de strategie anti-sectară.....	149
4.4. Dezvoltarea ulterioară a sectologiei	152
5. CONCLUZII	156

III. MISIUNE ȘI PASTORAȚIE. INIȚIATIVE MISIONARE

1. PRINCIPII MISIONARE	159
1.1. „Misiunea este reflecția vieții spirituale”	159
1.2. Misiunea – atribut fundamental al Bisericii. Argumente biblice.....	162
1.3. Misiunea edifică Biserica.....	163
1.4. Câștigarea intelectualilor la credință. Laicul ortodox	165
2. URGENȚE MISIONARE.....	171
2.1. Creștinismul și civilizația europeană	171
2.2. Răspunsul Bisericii la provocările prezentului. Nevoia reîmbisericii societății actuale	176

2.3. Datoria Bisericii Ortodoxe Române de a face misiune	178
2.4. Praxa ortodoxă și exemplul personal	182
2.5. Inițiative misionare	185
3. ÎNCADRAREA PASTORAȚIEI ÎN MISIUNEA BISERICII	188
3.1. Falsul antagonism: pastorație - misiune	188
3.2. Urgențe pastorale	190
3.2.1. <i>Reviigorarea parohiilor și ridicarea prestigiului slujitorilor Sfintelor Altare</i>	190
3.2.2. <i>Salarizarea preoților</i>	192
3.2.3. <i>Eliberarea Bisericii de mrejele politicului</i>	193
3.2.4. <i>Redescoperirea vocației sacerdotale a românilor</i>	194
3.3. Programul pastoral	196
4. ÎNFIINȚAREA „ASOCIAȚIEI MISIONARE A STUDENȚILOR CREȘTINI ORTODOCȘI”	204
5. „FRĂȚIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ” ȘI IMPLICAREA MISIONAR-SOCIALĂ A LAICATULUI ORTODOX	221
6. ÎNFIINȚAREA INSTITUTULUI BIBLIC	225
7. REVIGORAREA MONAHISMULUI ROMÂNESC.....	228
8. CONCLUZII	237

IV. ACTIVITATEA MISIONAR-ECUMENICĂ

1. ÎNCEPUTUL MIȘCĂRII ECUMENICE	241
2. CONGRESELE RELIGIOASE INTERNAȚIONALE.....	248
2.1. Copenhaga, 1922	250
2.2. Conferința de la Sinaia, 1924	254

2.3. Stockholm, 1925.....	259
2.4. Congresul misionar de la Ierusalim (24 martie - 8 aprilie 1928).....	264
2.5. Geneva, 1935	267
2.6. Râmnicu Vâlcea, 1936	269
2.7. Oxford, 1937.....	271
2.8. Amsterdam, 1939.....	273
3. IMPLICAȚIILE PARTICIPĂRII ROMÂNEȘTI LA MIȘCAREA ECUMENICĂ A VREMII.....	278
4. DIALOGUL ROMÂNNO-ANGLICAN	285
5. IDEEA DE ECUMENISM LA VASILE ISPIR.....	288
6. PRIMUL CONGRES AL TEOLOGILOR ORTODOCȘI (ATENA, 1936).....	297
7. CONCLUZII	308

V. MIJLOACE MISIONARE MODERNE: PRESA, RADIO-UL ȘI ALTE ORGANISME DE PROMOVARE A CREDINȚEI

1. PRESA.....	313
1.1. Înființarea revistei „Misiunea creștină”	313
1.2. Rolul presei în misiunea Bisericii.....	322
2. VASILE ISPIR, PREDICATOR LA RADIO.....	329
2.1. Apariția radio-ului românesc și fructificarea sa misionară	329
2.2. Predici la Radio.....	333
2.3. Sfânta Liturghie la Radio	351
3. ORGANISME MISIONARE MODERNE	360
3.1. Asociația Misionar-Ortodoxă (A.M.O.) și Institutul Misionar	360

3.2. Societatea Română de Teologie Ortodoxă (SRTO)	365
3.3. Înființarea și colaborarea la „Ateneele Populare”	369
3.4. Alte activități cultural-misionare. Contribuția publicistică	371
4. CONCLUZII	376

VI. ACTIVITATEA PEDAGOGICĂ

1. MODELUL PEDAGOGIC BRITANIC	381
1.1. Relațiile româno-britanice.....	381
1.2. Principii pedagogice britanice.....	386
1.2.1. <i>Disciplina școlară și relația profesor-student</i>	386
1.2.2. <i>Cultivarea sentimentului religios în învățământ</i>	389
1.2.3. <i>Culturalizarea maselor</i>	394
2. ACTIVITATEA CA PROFESOR.....	396
3. SCRIERI ÎN DOMENIUL PEDAGOGIEI CREȘTINE....	415
3.1. Manuale școlare de Religie	415
3.2. „Principiile educației creștine” – tratat de pedagogie românească	418
4. SCRIERI ÎN DOMENIUL ISTORIEI RELIGIILOR.....	424
5. DIRECȚII ALE GÂNDIRII PEDAGOGICE	436
5.1. Spiritul universitar	436
5.2. Universitatea formează	441
clasa conducătoare de mâine.....	442

5.3. Participarea studenților	443
la viața politică	443
5.4. Reforma învățământului industrial.....	445
6. CONCLUZII	448

VII. FUNCȚIONAR AL STATULUI ȘI POLITICIAN. INIȚIATIVE LEGISLATIVE

1. ACTIVITATEA CA SECRETAR GENERAL LA MINISTERUL CULTELOR (1922-1926).....	451
2. PROPUNERE LEGISLATIVĂ: STATUTUL DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE	466
3. DISPUTELE CU GRECO-CATOLICII.....	482
4. POLITICIANUL VASILE GH. ISPIR.....	491
4.1. Activitatea politică studențească.....	491
4.2. Activitatea în Partidul Național Liberal.....	498
4.3. Partidul Național Liberal - georgist.....	500
4.4. Deputat de Alba.....	503
4.5. Conflictul cu „Căpitanul”	509
4.6. Consilier municipal.....	516
4.7. Activitatea parlamentară.....	518
4.8. Doctrina politică ideală	520
4.9. Un apel către Europa	524
4.10. Frontul Renașterii Naționale	527
5. CONCLUZII	535
CONCLUZII FINALE.....	537
ANEXE.....	543
BIBLIOGRAFIE.....	565